

TEATRUL NAȚIONAL „I.L. CARAGIALE” BUCUREȘTI

**Director general
ION COJAR**

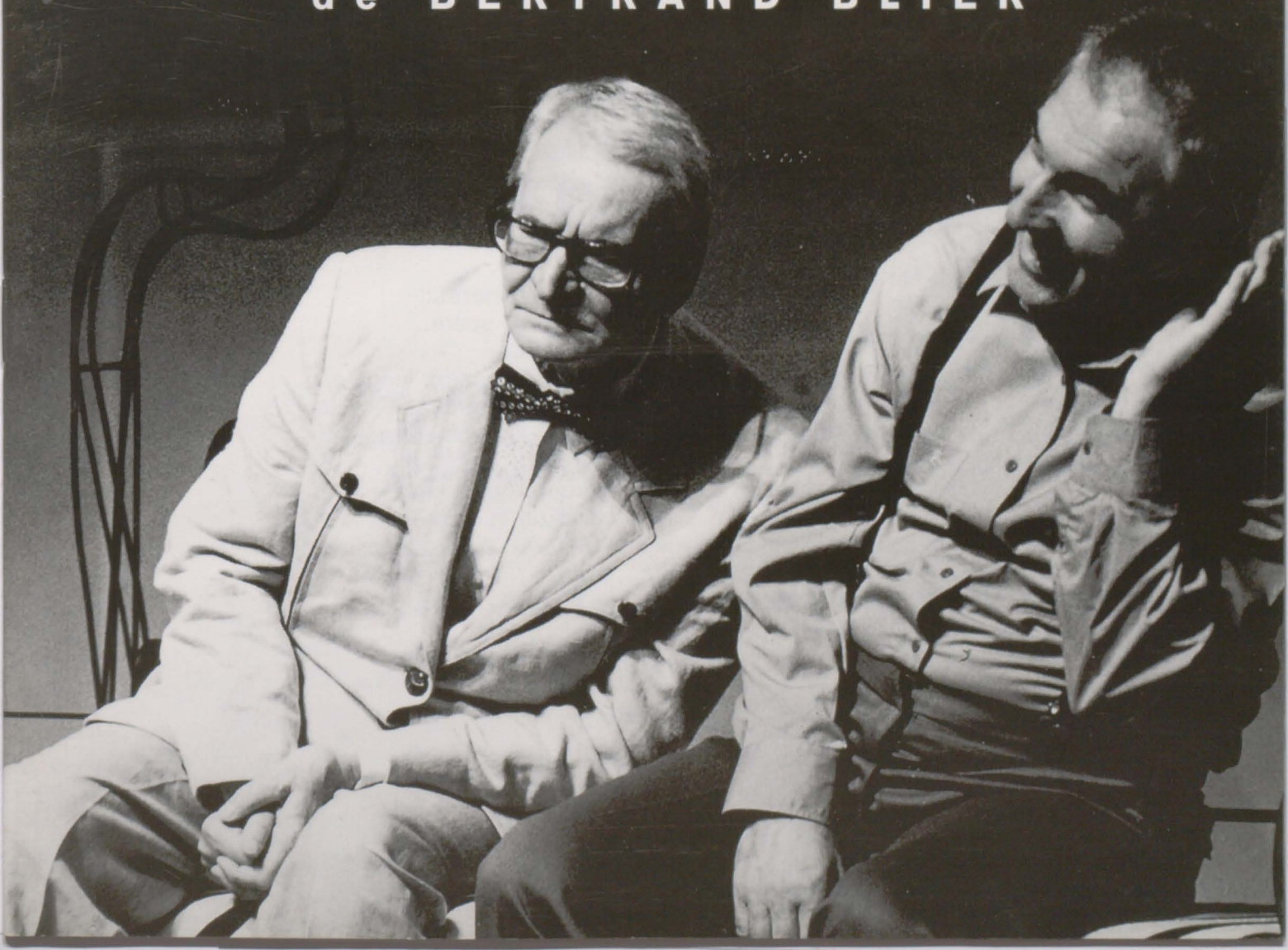
**Director artistic
GELU COLCEAG**

Stagiunea 1997 - 1998

PREMIERĂ PE ȚARĂ

COTLETELE

de BERTRAND BLIER

S-A ÎNTÂMPLAT...

Într-o dimineață de primăvară ce părea mai curând de toamnă.
Eram morocănos și n-aveam chef de nimic.
Mă dureau articulațiile și toate alea.
M-am așezat în fața foii albe ca la o fereastră.
Nu aveam la ce să mă uit.
Cerul era cenușiu.
O vreme de să nu scoți nici autorul din casă!
Mi-a încolțit ideea să mă culc la loc.
De altfel asta am și făcut.
Pe culoar însă, m-am împiedicat de o cutie.
Am deschis-o.
Era plină cu dosare vechi,
texte care nu-și găsiseră cumpărătorul,
prost croite,
ochiuri duse la o plasă nefolosită,
chestii de genul ăsta pe care de mult voiam să le repar...
Autorilor, ca și actorilor, le place să-și păstreze costumele.
Eu îmi trambalez memoria într-o cutie.
Câteodată pun aici o favoare, altă dată un crep de doliu.
Așteptând, țesătura asta veche este plină de note.
Capete de dialog rămase fără răspuns, fraze întrerupte de vreun telefon...
O replică mi-a atras privirea...
Era îngropată în uitare ca o grenadă în nisip...
Mi-am spus că poate n-ar fi rău să o aerisesc un pic...
Am luat-o cu precauțiuni,
ca să nu-mi rupă gura,
și am pus-o pe marginea hârtiei mele albe...
Se uita la mine cu un aer tâmpit...
Nu înțelegea nimic.
Dar nici eu...
Asta nu oprea cerul să se lumineze...
A apărut chiar și o mică rază de soare...
Replica mea gângurea...
Datorită gânguriturii, a mai venit una să se așeze lângă ea...
Avea un aer la fel de tâmpit ca și prima.
De altfel se priveau cu o antipatie de mai mare dragul...
Le-am mai sâcâit puțin.
Exact cât trebuia ca să le montez una împotriva celeilalte.
Tâmpite cum erau, au și căzut în cursă.
Apoi, mi-am suflecat mânecele și-am luat un stilou pentru a estima pagubele.
Irecuperabile.
Tocmai începeam să scriu o piesă de teatru.

BERTRAND BLIER

BERTRAND BLIER

• Film

1963 **Hitler? Nu cunosc**

- după o idee de Gérard Hédin
- realizat cu actori amatori

1966 **Breakdown**

1973 **Dansatoarele de vals**

- adaptare, scenariu și dialoguri de Bertrand Blier și Philippe Dumarcay după romanul lui Bertrand Blier
- cu: Gérard Depardieu, Patrick Deware, Miou-Miou, Jeanne Moreau

1975 **Calmos**

- scenariu și dialoguri de Bertrand Blier și Philippe Dumarcay
- cu: Jean-Pierre Marielle, Jean Rochefort, Bertrand Blier

1977 **Pregătiți-vă batistele**

- Premiul Oscar în 1978 pentru cel mai bun film străin
- scenariu de Bertrand Blier
- cu: Carole Laure, Gérard Depardieu, Patrick Deware

1979 **Bufet rece**

- Premiul César în 1980 pentru cel mai bun scenariu, cele mai bune dialoguri și cea mai bună adaptare.
- scenariu, adaptare și dialoguri de Bertrand Blier
- cu: Bertrand Blier, Gérard Depardieu, Jean Carmet

1981 **Socru**

- după romanul omonim al lui Bertrand Blier
- scenariu de Bertrand Blier
- cu: Patrick Deware, Ariel Besse, Nathalie Baye, Maurice Ronet, N. Garcia

1982 **Soția prietenului meu**

- scenariu și dialoguri de Bertrand Blier și G. Brach
- cu: Coluche, Isabelle Huppert

1983 **Povestea noastră**

- Premiul César în 1984 pentru cel mai bun scenariu original
- scenariu și dialoguri de Bertrand Blier
- cu: Alain Delon, Nathalie Baye, Gérard Darmon, Michel Galabru.

1986 **Ținută de seară**

- scenariu de Bertrand Blier
- cu: Gérard Depardieu, Michel Blanc, Miou-Miou

1987 **Farmecul gărilor**

- scenariu de Bertrand Blier
- Ochiul calului**

1988 **Prea frumoasă pentru tine**

- Premiul César în 1990 pentru:
  - cel mai bun film francez
  - cel mai bun realizator
  - cel mai bun montaj
  - cea mai bună actriță
- scenariu, adaptare și dialoguri de Bertrand Blier
- cu: Gérard Depardieu, Carole Bouquet, Josiane Balasko

1990 **Mulțumesc, viață**

- scenariu și dialoguri de Bertrand Blier
- cu: Charlotte Gainsburg, Anouk Grinberg, Gérard Depardieu, Michel Blanc, Annie Girardot, Catherine Jacob, Jean-Louis Trintignant.

1992 **Unu, doi, trei, soare**

- Premiul UNICEF în 1993 la Festivalul de la Veneția
- Premiul Academiei Europene de Cinema și Televiziune în 1993 la Festivalul de la Veneția
- scenariu și dialoguri de Bertrand Blier
- cu: Anouk Grinberg, Marcello Mastroianni, Olivier Martinez, Claude Brasseur.

1995 **Bărbatul meu**

- cu: Gérard Lauvin, Anouk Grinberg

• **Teatru**

1997 **Cotletele** - autor

- Bertrand Blier
- Premieră absolută: Paris, 9 septembrie 1997, la Théâtre de la Porte Saint-Martin
- cu: Philippe Noiret, Michel Bouquet, Claudine Coster, Micha Bayard, Isabelle Alexis, Moussa Maaskri, Michel Pilorgé
- Regia: Bernard Murat
- Decor: Nicolas Sire
- Costume: Carine Sarfati

Gheorghe Dinică, Radu Beligan, Tudor Cristian Dinu, Iuliana Moise

CINE A SAVURAT COTLETELE LA PREMIERA PARIZIANĂ

Lionel și Sylviane Jospin

"Copleșiți, entuziasmați, în delir, ditirambici", așa s-au manifestat - după cum relatează Agathe Godard, reporterul revistei *Paris Match* - spectatorii de la premiera absolută a piesei **Cotletele** de Bertrand Blier, la Théâtre de la Porte Saint-Martin. "Este un șoc", proclama Jean-Loup Dabadie, vorbind despre această piesă feroce și, în același timp, plină de umor și poezie. Publicul a fost la fel de strălucitor ca și piesa, spune în reportajul ei aceeași Agathe Godard: "Lionel Jospin - bun prieten cu regizorul Bernard Murat - și soția lui, Sylviane, râdeau cu poftă la glumele făcute pe socoteala drepte și a stângii; Jean-Paul Belmondo și Natty, prietena sa, Michèle Morgan și Gérard Oury, regizorul unor comedii cinematografice de mare succes, precum

Marea hoinăreală,

Bernard Kouchner și Christine Ockrent gustau din plin limbajul savuros al lui Blier... Discretă, Mireille Darc se apleca spre prietenul ei, arhitectul Pascal Desprez, imitată de Charlotte Rampling și de noul ei prieten, Jean-Nöel Tassez... În mare formă, Jean-Claude Brialy, care urma să plece în Malta pentru a turna cu Gérard Depardieu **Monte-Cristo**, nu obosea să elogieze piesa

și actorii: "Noiret și Bouquet sunt minunați!";... "Într-adevăr, sunt actori rari!" adăugau Bernard Giraudeau și Claude Brasseur, Jack Lang, Claire Chazal; Gérard Darmon și Mathilda May, mână în mână, alergau spre cabine unde Jean-Paul Belmondo își îmbrățișa vechii prieteni, Noiret și Bouquet, și-l felicita pe Bertrand Blier care se simțea în al noulea cer pentru primirea excepțională pe care o făcuse savuroaselor sale **Cotlete** publicul cel mai sever și mai blazat din lume, publicul premierelor."

... CRITICA FRANCEZĂ

Este întâlnirea neprevăzută dintre doi oameni pe care totul îi desparte, ciocnirea dintre două temperamente diferite, confruntarea dintre două filosofii opuse despre viață.

Textul lui Bertrand Blier alternează uluitor caricatura scrâșnitoare, farsa și evocarea sfâșietoare a mizeriei umane. Este imoral precum Céline. Vertiginos ca Harold Pinter. Absurd ca Ionesco.

(Michel de Jaeghere)

Totul începe cu o scenă cu ușile închise în maniera lui Pinter, între un tip care se crede la el acasă și un intrus. La Pinter există întotdeauna un tip care se simte la el acasă și un intrus care, apoi, își schimbă între ei cămășile, sufletele, rolurile. Este o situație ce poate deveni neliniștitoare sau periculoasă ori comică; totul atârână doar de un fir de păr...

O singură femeie din piesă contează cu adevărat. Ea se numește Farida, un prenume de servitoare - ba nu, de prințesă! Dimineața

Michèle Morgan, Gérard Oury,
Jean-Paul Belmondo și Natty

face menajul la dl. Bouquet, iar după amiază la dl. Noiret. Acest fapt creează o legătură între ei - o legătură destul de puternică pentru a le oferi un subiect de conversație. Amândoi sunt îndrăgostiți de Farida fiindcă, de fapt, Farida nu este o femeie, ci *Femeia*, toate femeile. Farida este o alegorie...

(Frédéric Ferney)

Pe Bertrand Blier îl preocupă eficiența; există chiar ceva autoritar în modul său de a trata publicul. Această piesă, care îmbină o critică a societății, o obsesie a morții și a singurătății este o farsă tragică. Dar lumea acestei farse se hrănește din toate adevărurile care ne însoțesc epoca. Este datoria noastră să găsim această încurcătură comică bazată pe tragic.

(Gilles Costas)

În spatele titlului **Cotletele** se ascunde o piesă care evocă epoca noastră, defectele, contradicțiile

ei, remușcările unei clase sociale care a sărbătorit euforic mai '68 și care se deșteaptă mahmură la vârsta de 60 de ani. (Marion Thébaud)

...BERTRAND BLIER

În cinema pornesc cu puțin, iar în teatru cu și mai puțin.

Pentru

Cotletele punctul meu de plecare a fost o propoziție pe care o notasem cu douăzeci de ani în urmă: "Am venit ca să-ți mănânc ficatii!"... De aici nu putea ieși decât o comedie.

(Paris Match)

De la primul meu succes cinematografic am fost solicitat cu regularitate de teatru. Dar între teatru și mine era ceva care nu mergea.

Poate din cauza unui traumatism din copilărie... Mă temeam atât de tare pentru tatăl meu (*Bernard Blier, celebrul actor*)!...

Îmi spuneam întotdeauna: "O să i se întâmple ceva, un gol de memorie, sau cine știe ce!" Și azi regăsesc această teamă, intactă. Cred că, pe undeva, tata m-a blocat. Doream să lucrez cu el, dar nu mă simțeam nici atât de liber, nici atât de puternic încât

să-mi asum toate aceste neliniști și să-i împărtășesc tracusul zi și noapte. Acum, când nu mai trăiește, semnez prima piesă...

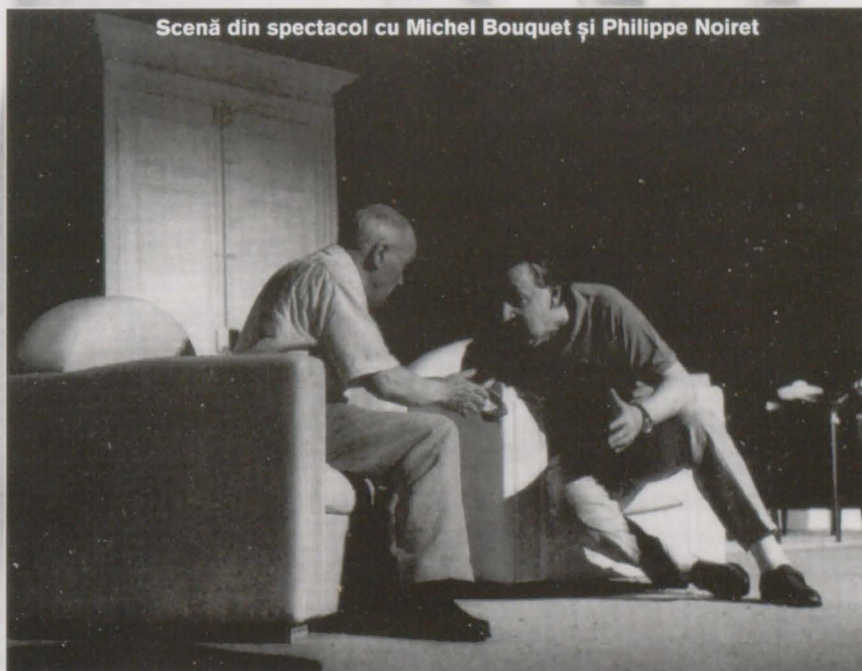
Eu sunt un pesimist vesel... Cel mai mult mă înspăimântă moartea, desigur. Porcăria este că totul se termină... Moartea este scandaloasă. De ce ne naștem ca să murim?... Nu mă sperie nimic altceva decât moartea. De altfel, îi dau un rol important în piesă... Ea se luptă cu personajul meu principal... (*L'Express*)

...PHILIPPE NOIRET

Revin la teatru, pe care l-am abandonat în anii '60. Pusesem trei condiții ca să mă întorc: voiam o piesă contemporană, scrisă într-o limbă care să-ți provoace poftă s-o vorbești și să joc într-o echipă stimabilă. Cele trei condiții au fost îndeplinite de

Cotletele.

Titlul mi-a plăcut mult. Are ceva din teatrul lui Anouilh și amintește de universul lui Marcel Aymé... Un titlu fără pretenții... Blier are imensa forță de a aborda subiectele cu o vână rabelaisiană. Un ton abandonat total de epoca noastră... Eu,

care sunt mai degrabă pudic, n-am fost șocat nici o secundă de vulgaritatea replicilor. Pentru că nimic nu este gratuit. Există, la Blier, o asemenea sinceritate, o asemenea sănătate, încât se înlătură orice idee de perversitate.

...MICHEL BOUQUET (*distins cu Premiul Molière, 1998, pentru rolul "Bătrânul"*)

Cel mai mult m-a convins manuscrisul. Pentru că se pasionează acum de teatru, Blier poate deveni un mare autor, cu un univers al lui personal. Dacă scrie cinci sau șase piese, va lăsa o operă puternică. Are o imaginație solidă, personaje care împrumută toate ambiguitățile ființei umane. Și utilizează limbajul colorat și argotic cu o precizie de bijutier. (*Le Journal du Théâtre*)

COTLETELE ȘI URSITA

Scrisă pentru bucuria cititorilor, pentru bucuria actorilor, care vor dori neapărat s-o joace, pentru bucuria regizorilor și a spectatorilor, piesa **Cotletele** poate prefața o amplă discuție despre dramaturgie, despre arta spectacolelor și despre cea de a treia componentă majoră a teatrului - publicul.

Glăsuiască vreun dramaturg, azi, asemeni marelui Romario, psalmistul brazilian:

"Eu sunt vasalul spectatorilor din tribune, al marafeților lor - dar sunt și regele acestor spectatori, și cine mai este ca mine?"... Unii artiști sunt cuprinși de greață când aud de monstrul incult, sau snob, bovin, cornut, țopârlan cu celular și cu cercel în ureche - monstru carele iaște publicul și care - de! - nu-l înțelege, și, neînțelegându-l, îl privește ca pe o fosilă a

vremurilor și zăpezilor de altădată, ori ca pe cerșetorul îngâmfat al vremurilor noi...

Domnul Bertrand Blier nu disprețuiește spectatorii. Nici actorii.

Se știe că domnul Shakespeare (englezul!) îl pune pe Polonius să ne vorbească despre actori, despre tragedie, comedie, despre piese istorice, pastorale, pastorale comice, pastorale istorice, tragico-istorice, pastorale tragi-comico-istorice, piese ce respectă legile și poeme libere. Pentru actorii buni Seneca nu poate fi prea greoi, nici Plaut prea ușor. (Pentru Beligan și Dinică - așijderea!) Sunt neîntrecuți atât în ce privește piesele după tipar clasic, cât și cele slobod scrise, mai zice Polonius.

Se poate spune mai mult despre teatru? Desigur, în detalii, da. Teatrul, în secolul ce-l lăcuim, a fost un poligon de trageri. În care s-au testat toate puștile, săbiile, prăștiile, tunurile, bășicile cu hidrogen multilateral combinat, petardele, tartele... S-a experimentat totul, s-a tras cu actorul în regizor, cu nemuritorii regizori în muritorii actori, s-au pus la podea autorii, cei contemporani au fost aruncați la coș, cei clasici au fost aruncați la rufe murdare sau au fost reciclați, luându-se din ei anumite părți, ca să fie combinate cu alte părți din alți autori, scenografia a fost

când derizorie, aproape invizibilă, când bogată ca dracu, strivind sub greutatea luxurianței ei actorii, replicile... S-a tras cu tunul și în public, considerându-l imbecil, burghez (vezi pasajul de mai sus!) etc.

În acest poligon de tir, unde-l așezăm pe Bertrand Blier? Ce fel de teatru întrezărim în **Cotletele**? Teatru epic, liric, demitizant, mitizant, mitologic, sociologic, cu păpuși, cu picioroange, cu lamentații folclorice, burghez, antiburghez, absurd, revoluționar, parodic, diazepam, fără actori, fără cuvinte, dansant, cu muzică de operă, teatru răcnet, somnifer, sărac, popular, pentru snobilime, pentru prostime, de cameră, pentru spații neconvenționale, pivnițe, hangare, poduri, pușcării, săli de sport, piețe publice, teatru în biserici părăsite, în biserici cu popi și tămâie aprinsă, în restaurante, printre cârnați și sticle cu bere, teatru muncitoresc, pe schele, pe ogoare, în hale, teatru despre silă, greață, plictiseală, sictir, absurd, despre bomba atomică, despre bomba cu antrax, teatru strigat, cucurigat, al cântecului de păsărele, teatrul pipăitului, în baruri, bordeluri, cu persoane de sexe opuse fără viță de vie la locul cu pricina, cu pitici, cu clovni, teatru modern, postmodern, antiteatru, mistic, mistagogic, cu călugărul Grigorie, cu alune,

Radu Beligan, Gheorghe Dinică

Jacques Brel
Tandrețea

*Pentru-un pic de tandrețe
Renunț la diamante
De diavol mângâiate
În lăzile-mi de-argint
De ce crezi tu frumoaso
Că marinarii-n port
Din pungi comori revarsă
La falsele prințese
Pentru-un pic de tandrețe*

*Pentru-un pic de tandrețe
Și chipul mi-aș schimba
Alt vin m-ar îmbăta
Vorbi-voi altă limbă
De ce crezi tu frumoaso
Că-n crugul soartei lor
Și regi și trubaduri
Adesea dau uitării
Putere bogăție
Pentru-un pic de tandrețe*

*Pentru-un pic de tandrețe
Ți-aș dăruî deci vremea
Rămasă-mi din junețe
Până-n sfârșitul verii
De ce crezi tu frumoaso
Că muzica-mi se-nalță
Spre-acea pură dantelă
Ce-ți tremură pe frunte
Tristeții mele pradă
Pentru-un pic de tandrețe
(Violeta Popa)*

Gheorghe Dinică, Ileana Stana Ionescu

șpriț, antișpriț, cu animatoare, cu găluște?...

Nu știu, nu vreau să știu, nu mă interesează. Știu doar că piesa **Cotletele** are un haz nebun! E mult, e puțin? Unii or să spună: "Totuși, are prea mult haz!" Sigur, nu poți obliga pe cineva să nu-i placă un text care bate adânc, un text ce te îndeamnă să meditezi căscând la fiecare replică... Textul semnat de Bertrand Blier are acest defect: nu te lasă deloc să caști! Totul e comedie, și nițică tristețe, și nițică moarte, nu multă, puțină, atâta cam cât îi trebuie unui om ca să nu mai fie, un abur, acolo, o adiere dintr-o altă lume!... Bertrand Blier este un geometru.

Știe ce este un cerc, un cerc vicios, o piramidă, un triunghi echilateral, un triunghi conjugal, o replică supusă altei replici, are talentul dar și știința de a deosebi alba de neagra, boul de stânga de boul de dreapta, cel cu filosofia detritusurilor uscate, știe când intră în cerc și când ies personajele din marele mecanism al cercului, el, ea, viața, moartea, hazul, necazul... Aproape nici o replică nu e de prisos!... E o eroare? E o performanță? Nu mă interesează... Atâția autori au lansat manifeste, atâtea curente, orientări ne-au blagoslovit cu tone de arte poetice, încât eu, spectatorul, zic: "Lăsați-mă să mai văd o dată **Cotletele**!" Atâtea manifeste peste manifeste, peste care s-a așternut praful, atâția morți, peste morți, ca

într-un cimitir bine reglat, boieri dumneavoastră, încât eu, spectatorul, mai vreau să-i mai văd pe Beligan și Dinică în **Cotletele** ... Cine sunt eu, cine sunt ei, până unde mă aflu eu în scenă, până unde se află ei în stal? Dacă se vorbește despre o religie a durerii, de ce n-am spune un cuvânt și despre o religie a bucuriei?... Nu mă luați din scurt, știu, **Perșii** este altceva!... Ce le oferă Eschil grecilor săi? O lume persană puternică, dar învinsă, o lume care aduce laude învingătorilor ei! Pe scenă se petrece nu un război cumplit între greci și perși, ci un război devastator în sufletul reginei Atossa, mama lui Xerxes și văduva lui Darios... Eschil nu le propune spectatorilor o simplă și singură ipostază, împietrită, a războiului dintre falnicii asiatici și greci, ipostaza flatantă, confortabilă, a victoriei împotriva puternicului cotropitor persan... Stați, boieri dumneavoastră, nu vă grăbiți! Nu e vorba de a pune pe cântar gabaritul celor doi autori - așa ceva ar fi și ridicol! - e vorba de atitudinea lor, la distanță de două milenii și ceva, față de mine, spectatorul! Nici unul dintre ei nu mă insultă, dar nici unul nu mă fletează: mă îndeamnă să mă bucur și să mă cutremur în fața vieții și să nu mă uit pe mine însumi în fața morții.

DUMITRU RADU POPESCU

TEATRUL NAȚIONAL „I.L. CARAGIALE” BUCUREȘTI

PREMIERĂ PE ȚARĂ

STAGIUNEA 1997-1998

COTLETELE

de BERTRAND BLIER
Versiune românească de Radu Beligan

Bătrânul	RADU BELIGAN
Léonce	GHEORGHE DINICĂ
Bénédicte	ILEANA STANA IONESCU
Moartea	SANDA TOMA
Farida	LAMIA BELIGAN
Algerianul	MIHAI CĂLIN
Agathe	IULIANA MOISE
Xavier	TUDOR CRISTIAN DINU

Regia și ilustrația muzicală
GELU COLCEAG

Scenografia
LILIANA CENEAN, ȘTEFAN CARAGIU

Asistent regie VICTOR MOLDOVAN
Prelucrarea temei muzicale din "Athair ar neamh" (Enya) GABRIEL BASSARABESCU

Regia tehnică RADU ION
Sufleor ANDREEA PORA

Lumini IONEL DOCAN, TARȘIȚA TUDOR
Sonorizare SORIN BREHUESCU

Coordonator Sala Amfiteatru ADRIAN NEGRU

Editor coordonator
LIVIU DORNEANU

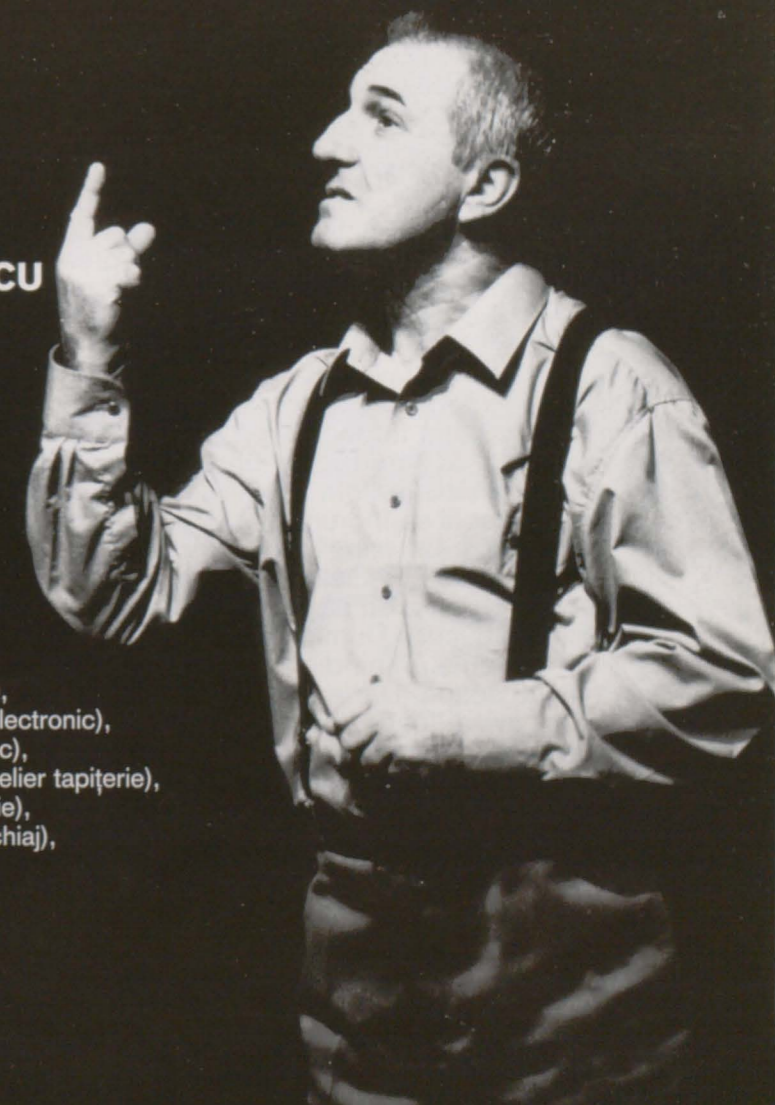
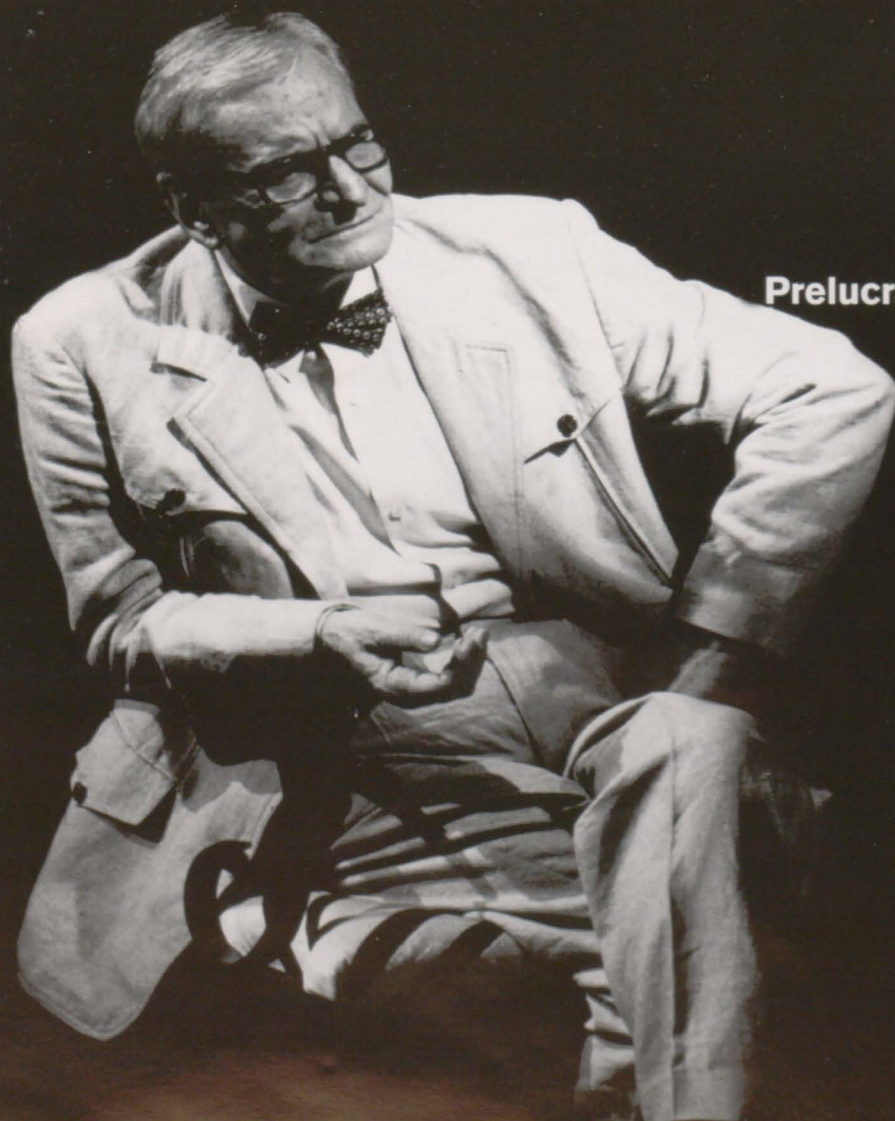
Editor
CARMEN MOCANU

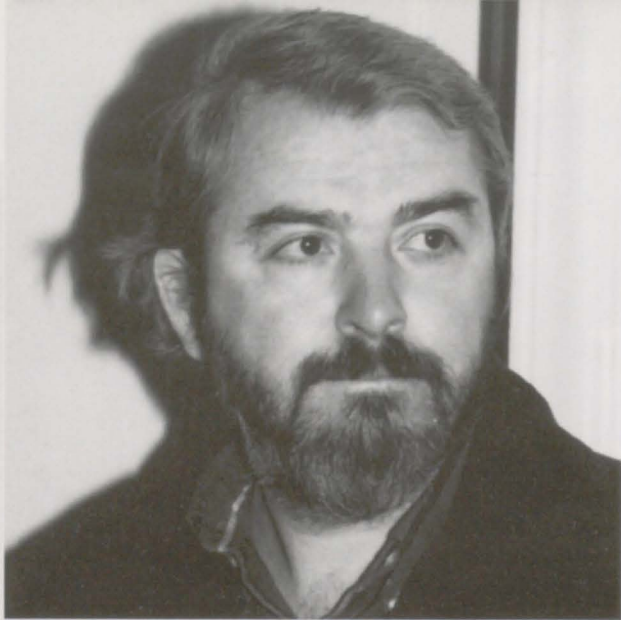
Secretar de redacție
CLAUDIU CRISTESCU

Fotografii
MIHAIL CRATOFIL

Constantin Vânătoru (director economic), Cristina Popa (contabil șef), Vlad Stănescu (șef regizorat),
ing. Corneliu Ciolac (inginer șef), ing. Vetuța Gavrilă (șef serviciu energetic), ing. Ionel Pascu (șef serviciu electronic),
Mihaela Nicolae (șef producție), Nicolae Ioan (șef atelier tâmplărie), Vasile Mateiaș (șef atelier mecanic),
Tudor Vasile (șef atelier croitorie bărbați), Rodica Sandu (șef atelier croitorie femei), Constantin Alexandru (șef atelier tapițerie),
Teodora Țelea (șef atelier mode-flori), Ilie Preda (șef atelier boiangerie), Matei Florea (șef atelier cizmărie),
Gheorghe Mihai (șef atelier pictură), Viorel Pater (șef atelier sculptură-butăforie), Andrei Bathori (șef machiaj),
Victoria Voinea (peruci-coafură), Eugenia Radu (broderie), Gheorghe Ionescu (șef mașinist)

Tipar ARTPRINT® BUCUREȘTI

G E L U C O L C E A G

Artist din vocație, fascinat de rostul profesiei, GELU COLCEAG unește, sub sigiliul autenticității, talentul actorului, regizorului și pedagogului.

Inventiv prin inteligență, dinamic prin tenacitate, selectiv prin fantezie, este întotdeauna creatorul unui climat scenic pasionant și reflexiv, ce seduce prin organicitate și umor. Cu certitudine artistul se sacrifică cu voluptate pentru Teatru...
Si merită!

ALEXA VISARION

Pe GELU COLCEAG l-am cunoscut la început ca actor: proaspătul absolvent tâsnind de pe scena Casandrei pe scena teatrelor profesioniste cu aerul provocator al nonconformistului care sfidează, spărgând tiparele. "Antivedeta", în sensul clasic al cuvântului, cred că era programul lui estetic.

Când am auzit că Gelu Colceag se apucă de regie, am preluat vestea ca pe o vorbă de clacă, un moft căruia nu trebuie să-i dai prea multă importanță: o joacă, un experiment pe care avea să-l consume ca pe atâtea altele.

Au trecut anii, "actorul Gelu Colceag" a renunțat în favoarea "regizorului Gelu Colceag" și numele acestuia a dobândit tot mai multă greutate, tot mai multă consistență.

A devenit într-un timp record un profesionist de mână întâi, un om care a ajuns să fie chemat ca dascăl să îndrume pașii celor care vroiau să descifreze tainele spectacolului. Nu știu cine l-a învățat pe Gelu Colceag tot ceea ce știe. Înclin să cred că este produsul prin excelență al bunului Dumnezeu și al unui har pe care l-a primit din niște motive care mie-mi scapă. Dar este foarte greu unui spectator avizat, care - să presupunem că a intrat în sala de spectacol fără să fi văzut în prealabil afișul - să nu recunoască semănătura inconfundabilă: "Gelu Colceag". Ce-ar trebui să-i cerem mai mult ca să ne simțim datori să-i mulțumim cu prețuire și afecțiune?

RADU F. ALEXANDRU

ACTOR: 1971 - Diploma de licență în specialitatea Arta Actorului - I.A.T.C. - București

Actor la: 1971 - Teatrul Național - Tg. Mureș; 1972 - Teatrul C. Tănase; 1975 - Teatrul Național - București; 1976 - Teatrul I. Creangă; 1977 - 1987 Teatrul L.S. Bulandra

Roluri importante: Calaf - *Turandot* (C. Gozzi); Rică - *O noapte furtunoasă* (I.L. Caragiale); Pulcinella - *Trei frați gemeni venețieni* (Colalto); Ariel - *Furtuna* (W. Shakespeare); Valer - *Tartuffe* (Molière); Moirron - *Cabala bigoților* (M. Bulgakov); Cimpoiașul - *Barbu Văcărescu* (I. Golescu); Rozencrântz - *Hamlet* (W. Shakespeare); Nebunul - *Răceala* (M. Sorescu).

REGIZOR: 1985 - Diplomă de licență în specialitatea Regie teatru - I.A.T.C. - București; 1987 - 1990 - Teatrul Odeon;

1991 - 1994 - Teatrul Bulandra; 1995 - 1996 - Teatrul Creangă; 1996 - Teatrul de Comedie; 1997 - Teatrul Național București
Colaborator la: Teatrul Nottara, ARCUB, Teatrul Româno-American, Opera Română.

Spectacole importante: *Opera de trei parale* (B. Brecht); *Regina balului* (N. Mateescu); *Păguboșii* - musical - (M.R. Paraschivescu - E. Rotaru - L. Profeta); *Retro* (A. Galin); *Electra, dragostea mea* (G. Laszlo); *Platonov, Pescărușul, Don Juan à la russe* (A.P. Cehov); *Turandot* (C. Gozzi); *Dragonul* (E. Svart); *Porunca a 7-a* (Dario Fo); *Cartea lui Prospero, A douăsprezecea noapte* - (W. Shakespeare); *Victor sau copiii la putere* (R. Vitrac); *Jacques sau Supunerea, Viitorul e în ouă sau Ca să faci o lume nouă e nevoie de tot* (E. Ionesco); *La țigănci, Cazul Gavrilescu* (M. Eliade); *Ciocoii vechi și noi* (N. Filimon); *Regina Mamă* (M. Santanelli).

Turnee internaționale: 1979 - Berlin, Budapesta; 1990 - Belgia; 1991 - Londra, Dublin, S.U.A., Canada; 1992 - Sao Paulo, Anglia, Ungaria; 1993 - Paris, Germania, Austria, Ungaria; 1994 - Franța, Scoția; 1995 - Austria - Ungaria - S.U.A. - Venezuela; 1996 - S.U.A.; 1997 - Venezuela.

PROFESOR: 1982 - profesor asociat la Catedra de Arta Actorului I.A.T.C. - București;

1987 - lector universitar - Catedra de Arta Actorului I.A.T.C. - București; 1990 - conferențiar universitar - Arta Actorului; 1993 - profesor universitar - Arta Actorului; 1991 - 1997 - Decan al Facultății de Teatru, Academia de Teatru și Film - București

Workshopuri și festivaluri studentești

internaționale: 1992 (Sao Paulo); 1993 (Freiburg); (Liverpool); 1994 (Bratislava); 1995 (Caracas și Lancaster); 1996 (Budapesta, Bratislava, Knoxville); 1997 (Limoges).

Iulie 1997 **Director artistic** la Teatrul Național "I.L. Caragiale" București.

Radu Beligan

*René Char
Creion de prizonier*

*O dragoste-a cărei gură-i un buchet de cețuri,
Îmbobocește și dispare.
Un vânător o va urmări, un pândar o s-o-nvețe
Și-amândoi se vor urî, apoi tustrei or să se blesteme
Afară-i ger, frunza trece prin arbore.*

(Ion Caraion)

Gheorghe Dinică

Jacques Brel
Moartea

*...Sub pernă stă M-așteaptă
moartea*

*Și astfel uit să mă trezesc
Să-nghete timpul-mi mai degrabă
Așteaptă moartea-n toiul nopții
Prietenii să mi-i primesc
Că trece timpul să convingă
Sălaș primește-n mâna ta
Ce pleoapele mi le-ar închide
De timp când m-aș îndepărta*

*Dar ce se află după ușă
Ce mă așteaptă de pe-acum
Înger sau demon ce contează
În fața ușii când ești tu*

(Violeta Popa)

O P I E S Ă - M O Z A I C

Citind aceste rânduri - dacă le veți citi - aveți într-un fel o poziție privilegiată față de cel care le-a scris. Așteptați poate să înceapă spectacolul, sau răsfoiți programul în pauză, sau vă mai aruncați ochii o dată pe el acum, când v-ați hotărât să mai sortați hârtiile care s-au tot adunat pe un raft din bibliotecă. Oricum, aceste rânduri sunt o anexă la un spectacol care va fi, este sau a fost pentru dumneavoastră, în vreme ce eu am în față un top de coli A4: **Cotletele** de Bertrand Blier. Încerc la rându-mi să mă pun în postura spectatorului, parcurgând textul piesei ca pe o partitură muzicală pe care încep deja să o ascult, ca pe scenariul unui film pe care încep să-l văd.

Bertrand Blier își "povestește" decorul și personajele cu indicații regizorale destul de abundente, încă de la început - nărav de dramaturg care vrea cu tot dinadinsul ca publicul să priceapă ce și cum a vrut el să spună. Semn rău, îmi zic. Atmosfera primelor replici pare să anunțe un ce alegoric în cheie modernă, cu situații comune și totodată extravagante, un amestec de banal și nefiresc, care nu-i nedumerește pe protagoniști - cel mult îi agasează. Sunt, mă gândesc, eroi de retortă, omenire în vid.

Scena - lume etanșă a unei existențe fără rest, cu intrări, fără ieșiri. O urmă apăsătoare de "ionescianism" trimite spre teatrul absurdului, al condiției umane: maniacalități, fixații, stereotipii, reacții și comportamente opace față de ceilalți, incomunicare cronică. Înaintând în lectura piesei, îmi vine însă tot mai greu să anticipez liniile unei transpuneri scenice. Previziunile de început se înmoaie. Blier nu e genul de dramaturg care își iubește textul cu supra-măsură. Alegoria - a vieții noastre strâmte, confuze și în contratimp - coboară în subtext. Lumea lui Blier are deopotrivă ceva frust și imediat. Eroii principali, Léonce și Bătrânul, au "replică", au spontaneitate, dialogul - înfruntarea dintre cei doi lăsând

să se întrevadă, în sincope, meandrele unui parcurs psihologic: năzuințe, spaime, frustrări, ridicole și omeniești. Pe de altă parte, **Cotletele** lui Bertrand Blier se pretează unei interpretări într-o gamă largă de tonalități. E un "libret" flexibil, extrem de permisiv, fără vreo dominantă clar marcată. Multe scene tind spre grotesc, adesea însă cu o notă bufă. Alteori pare mai nimerit un patos antifrastric, al contrastului dintre derizoriul expresiei și fondul acesteia. Pasaaje cu tentă veristă se combină cu artificiozități ostentative. Figurine decupate din cotidian intră în urzeala de poveste à la Ivan Turbincă.

Cotletele e o piesă-mozaic, comedie și dramă și farsă, mari teme - dragostea, moartea - luate în serios pe jumătate. Restul e distanțare, umor, poftă de joc.

Cu personaje destul de puține, fără schimbări de decor, cu o acțiune concentrată, piesa lui Blier mizează pe evoluția scenică alertă. Un lucru e neîndoios în ce privește "ce-a vrut autorul": să nu plictisească. Textul se citește dintr-o suflare. Spectacolul... Rămâne să decideți dumneavoastră.

LIVIU PAPADIMA

Mihai Călin, Sanda Toma, Radu Beligan

PARFUMUL DISCRET AL POEZIEI

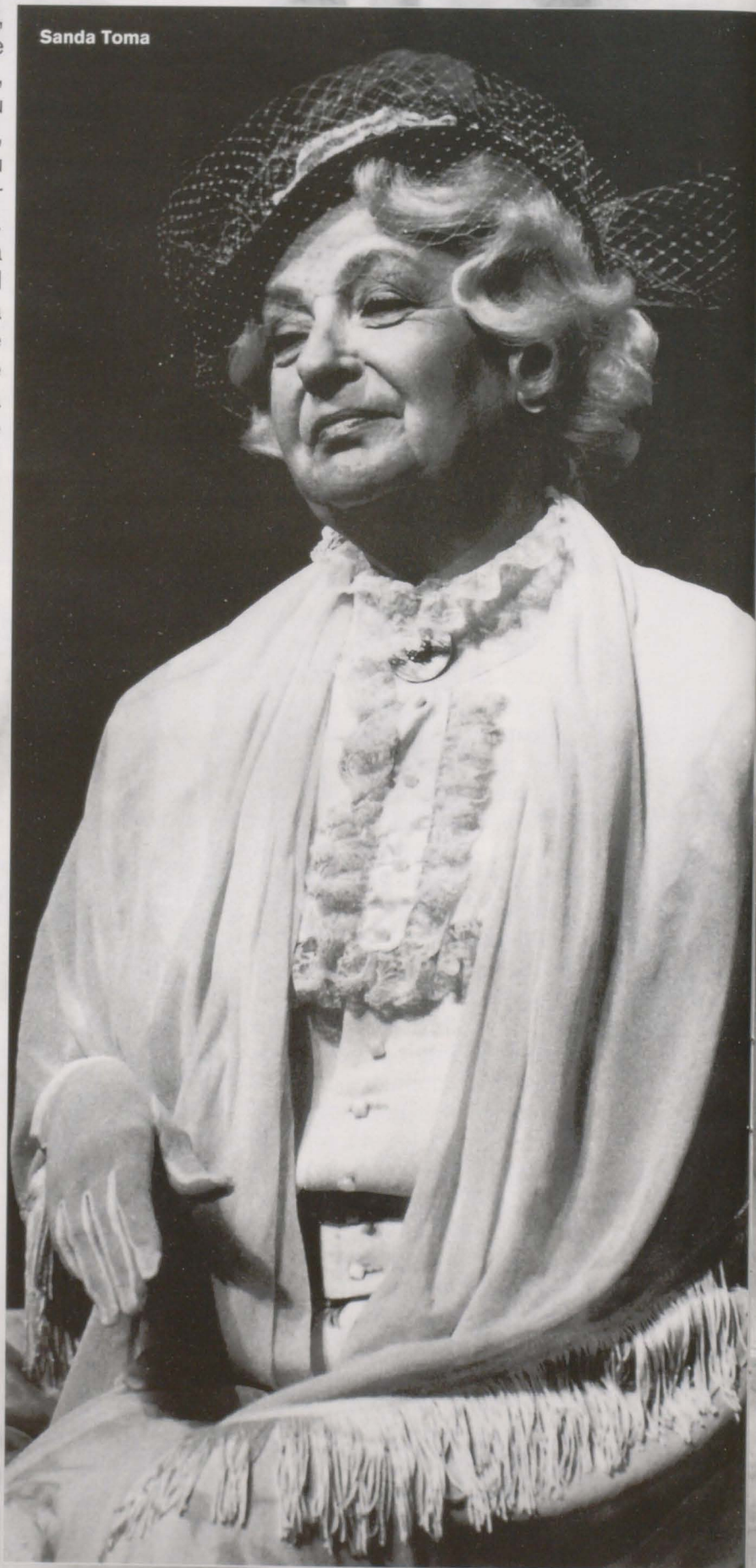
Purtând mai toate fețele comediei, apropiindu-se când de farsă, când de comedia de moravuri, genul "lejer", căruia îi aparține piesa **Cotletele**, nu e chiar atât de lejer pe cât s-ar zice, luând în considerare, dacă nu dimensiunea metafizică, atunci măcar pe cea umană, profundă.

Meditația amuzată și remarcă paradoxală fac casă bună cu realismul și burlescul situațiilor, iar poezia își ia zborul când nu te aștepți. Piese de acest fel sunt în măsură să ne ofere eterna plăcere a teatrului și uitata plăcere a vieții, acea plăcere care derivă din amestecul de melancolie și veselie drolatică, din tonul camaraderesc al conversației, din surâsul complice pe care îl naște descoperirea de către spectator a unui fond de probleme și de sentimente comune cu ale personajelor, din indulgența autorului față de propriul "tablou", din frecvența evadare în miraj și în vis și, mereu și mereu, din parfumul discret al poeziei. Nu am nici o îndoială că, deși respiră parizian, piesa aceasta de un farmec delicat, combinând lirismul cu satira ușoară, muiată în duioșie și într-o evidentă simpatie comprehensivă, va avea succes la publicul românesc. Este clar că autorul - Bertrand Blier - e un profesionist al umorului și al invenției teatrale care stăpânește, surprinzător, arta situațiilor comice, a întorsăturilor spectaculoase. El are simțul replicii nonșalante, dezabuzate, ca și al dialogului animat, scânteind de spirit, presărat cu butade și emanând tandrețe și grație. Și, mai presus de toate, el avansează câteva personaje plauzibile, care își arată, încet-încet, adevărul ființei lor candidă și nobile.

Cotletele este istoria unor visători cu o viață profundă și complexă, mai curând sugerată. Doi oameni, un bătrân care a îmbătrânit fără dragoste și un bărbat la vârstă de cumpănă, care nu a fost el însuși niciodată, trăiesc, în sfârșit, o poveste...

EUGEN NEGRICI

Sanda Toma

Radu Beligan, Ileana Stana Ionescu

Tudor Cristian Dinu, Iuliana Moise, Radu Beligan, Gheorghe Dinică

„STÂNGA”, „DREAPTA” ȘI IUBIREA CEA ADEVĂRATĂ

Comedie și dramă, realism și onirism, poveste de dragoste și satiră politică, directețe, dar și recurs la simbolisme culturale sau psihanalitice între atari categorii deloc ușor de conciliat, piesa lui Bertrand Blier se desfășoară abil și totodată cu impetuoșitate, cu un aer de lejeritate pe care autorul îl va fi arborat amuzându-se el înaintea oricui altcuiva de șotia pe care a ticluit-o. La prima vedere, valorile așa-zicând "ușoare" sunt - de altfel - dominante. Notele de comedie boulevardieră sar în ochi. Agathe, amanta lui Léonce, e obligatoriu trupeșă și vulgară. Protagonistul stă îndelung de vorbă cu misteriosul său vizitator, Bătrânul, într-un limbaj fără perdea, presărat cu vulgarități șarjate. La un moment dat e utilizat jargonul "cool" al teen-agerilor de azi: când dă raportul despre marile descoperiri amoroase pe care i le-a înlesnit Agathe, eruditul Xavier, puștiul de 12 ani al lui Léonce, le califica folosind termeni ca "ultra mișto" și "super gigantic". Alteori autorul împinge lucrurile pur și simplu în kitsch, ca în scena descinderii soțului, amantului și proprietarul Faridei, algerieni și el, și ea, cel dintâi făcând figură de escroc tipic, speculant, cu ochelarii negri de rigoare, pe scurt: "caricatura arabului corupt" (cum îl califică indicația de regie). Și aici, și în alte părți se dezvoltă nivelul de satiră politică și socială al piesei: problemele de atitudine ale francezilor nativi față de imigranții din Magreb și felul cum aceștia profită la rândul lor de pe urma standardelor "corectitudinii politice" țin de tema mai largă a "stângii" și a "dreptei" care continuă să se confrunte în Hexagon. Șarjele lui Bertrand Blier sunt la acest capitol dezlănțuite. Personajele sale discută despre diferența dintre "un mare bou de dreapta" și "un mare bou de stânga", decid că, dacă "schimbarea a câștigat alegerile", "schimbăm tot!", se acuză unul pe celălalt cu câte un "reacționarule!", la care replica promptă e un "faliment al socialismului!" - și așa mai departe. Ținta principală e dilema stângii prinse între populismul ideologic și fireasca voință de prosperitate individuală, drept pentru care Léonce se și autodemască amar ca "idiot de stânga", posesor de Mercedes de 300.000 de franci și cu vilă în Neuilly! Despre Parisul din jur nu aflăm decât că e

orașul poliției care tot ridică mașini parcate neregulamentar și că trotuarele sunt pline de excremente de câine! Sunt și alte momente care dau de înțeles cum că toată povestea

Sanda Toma, Radu Beligan

Iuliana Moise, Gheorghe Dinică

n-ar fi altceva decât o farsă; de pildă când Léonce împuşcă Moartea cu pistolul în burtă! Sau când Bătrânul arată spre public și-i spune celuilalt: "Poți să-i întrebi și pe oamenii ăștia care sunt aici". În fond și la urma urmei, ce altceva decât o glumă să fie o piesă care se intitulează **Cotletele**?!

Ei bine, nu e doar o glumă. Sau nu e deloc o glumă, oricât ar fi de comică și oricât de mult ne-ar amuza. Bertrand Blier ne oferă un mic exercițiu de virtuozitate postmodernă, în care valorile "populare" și cele "înalte", cele "ușoare" și cele "grele" se amestecă pentru a precipita în final în sensuri eminamente serioase. Dincolo de verva replicilor, dincolo de avalanșa poantelor și de cavalcadele satirice, esențială rămâne povestea de dragoste; sau tema iubirii, în jurul căreia piesa e construită. La aproape 60 de ani, despărțit de nevastă și satisfăcut doar fizic de trupeșă-i amantă, Léonce face o pasiune secretă pentru Farida, tână și tăcuta femeie de serviciu, și-și dă seama la urmă că doar pentru sentimentul pur, profund, autentic merită să trăiești. Are - vasăzică - o revelație. Restul se ordonează în funcție de acest "punct de fugă". Celor trei ipostaze ale feminității le corespund cele trei

Ileana Stana Ionescu

*René Char
Pe înălțimi*

*Mai zăbovește, că am să vin
Să despici frigul ce nu ne lasă,*

Bântuit, ca și mine, norule, de teamă.

*(Era o prăpastie în casă la noi,
De aceea am plecat și ne-am așezat aici.)*

(Ion Caraion)

101P67

ale masculinității, distribuite pe paliere de vârstă: Léonce stă între fiul său Xavier, căruia i-o cedează fără probleme pe Agathe pentru inițierea sexuală (nu care cumva ca junele urmaș să ajungă pederast, ceea ce înseamnă că ideile tatălui său sunt - totuși - solid conservatoare, nu liberale în materie de drepturi sexuale), și Bătrânul vizitator, alter ego al său. Construcție psihanalitică străvezie, perturbată doar de micile ramificații impuse de soluțiile dramaturgice alese (cazul celorlalte două personaje: Algerianul și Moartea, soția Bătrânului). La final totul se dezvăluie ca o proiecție onirică și - deci - simbolică. Vom descoperi astfel că avem de-a face - în fond - cu o poveste cu un singur personaj, Léonce, și cu dramatizarea gândurilor lui, a dilemelor, viselor și suferințelor unui îndrăgostit de aproape 60 de ani. Tulburat până atunci în secret de Farida, el înțelege că trebuie să se devoteze efectiv adevăratei lui iubiri, care-i provoacă emoțiile cele mai profunde, aproape mistice (deși ea - firește - e musulmană!). Concluzia ar fi aceea că utopiile pot prinde corp și pot fi atinse...

Admis în piesă, patetismul nu este - însă - nici o clipă etalat fără corecțiile celui alt registru, ironic și parodic. Începând de la opțiunea autorului pentru datele exotice și "multiculturale" ale pasiunii lui Léonce. Titlul însuși e un mod de a trata idealul său amoros în cheie comică: Bătrânul îi va povesti cum a cunoscut-o pe Farida atunci când, vrând să mănânce un cotlet și neștiind

cum să-l gătească, a recurs la un anunț telefonic și a chemat-o pe ea în ajutor. Dialogul înfiripat atunci traduce savuros problema gravă a iubirii și a împlinirii în termenii culinari ai situației date: "- Am o problemă de cotlete, îi spun. / - Ce au cotletele dumneavoastră? / - N-au nimic, sunt foarte bune, numai că nu știu să le gătesc" - după care ea le prăjește și, așezați față în față la masă, "Ne-am mâncat fiecare cotletul". Parabolă, nu-i așa?!

În sfârșit, cele câteva referințe culturale presărate în text: la mitul lui Prometeu ("Am venit să-ți mănânc ficatii", îl anunță de la bun început Bătrânul pe Léonce!), la *Deșteptarea primăverii* a lui Wedekind, poate și altele. În același spirit intertextual și postmodern, numele protagonistului ne-ar putea trimite la Büchner. Ținând cont și de adresările către public, prin care convenția scenică e deconspirată, s-ar întrezări atunci în filigranul piesei reflecția autorului asupra teatrului ca gen și - prin extrapolare - a operei de artă, puse din nou în discuție la un sfârșit de secol - și de mileniu! - care ne lasă în față un câmp socio-politic grav stereotipizat și un set de mecanisme retorice uzate. Privită din acest unghi aproape filozofic, piesa lui Bertrand Blier ne spune - poate - că nu ne-a mai rămas decât șansa trăirii adevărate, simple și profund umane în același timp, a emoțiilor și a sentimentelor.

Prea mult pentru o piesă atât de comică și atât de satirică?!

ION BOGDAN LEFTER

Lamia Beligan, Gheorghe Dinică

